

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Biología e xeoloxía 1º ESO

Curso: 2022/2023

CÓDIGO DO CENTRO: 36020386

IES Marco do Camballón

Enderezo		C.P.
Camballón 24		36590
Localidade	Concello	Provincia
As Cruces (Nosa Señora Da	Vila de Cruces	Pontevedra
Tfno.	Fax	Correo electrónico
886151731	886151739	ies.marco.camballon@edu.xunta.gal
Páxina web	http://www.edu.xunta.gal/centros/iesmarcocamballon/	

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	8
4.1. Concrecións metodolóxicas	35
4.2. Materiais e recursos didácticos	37
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	38
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	39
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	44
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	45
6. Medidas de atención á diversidade	46
7.1. Concreción dos elementos transversais	47
7.2. Actividades complementarias	49
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	50
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	51

1. Introducción

A presente programación didáctica, elaborada para a materia de Bioloxía e Xeoloxía do 1º curso da ESO, ten como referencia o currículo que establece o Decreto 156/2022, do 2022, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a elaboración das unidades didácticas que desenvolverá a programación tívose como referencia un currículo que xira durante este primeiro ciclo da ESO en torno aos seres vivos e a súa interacción coa Terra, incidindo na importancia que a conservación do ambiente ten para todos eles, así como ao redor da saúde e a súa promoción.

Outro aspecto que foi tido en conta á hora de deseñar a presente programación foi o centro no que se ía implementar: as características do mesmo, as do seu alumnado e o seu entorno. Esta programación didáctica está pensada para ser levada á práctica nun IES situado en VILA DE CRUCES.

Como características un pouco xerais acerca da poboación, pode falarse dun nivel socioeconómico medio. Esta situación está orixinando que a poboación escolar, sen as obrigas de antano, vaia adquirindo paulatinamente formas de vida urbana horarios fixos , alimentación, vestimenta, costumes, tempo libre etc.- provocadas en parte pola influencia televisiva que ocasiona consecuencias importantes, non só culturais senón tamén lingüísticas poñamos por caso, a nivel léxico (traballos ,apeiros, natureza) .

O ambiente familiar e social quizais non sexa demasiado propicio para as inquiredanzas culturais. Aínda que están agromando recentemente iniciativas que palían nalgunha medida esas deficiencias: bibliotecas, asociacións culturais , agrupacións musicais etc. nas que participan algúns alumnos do centro.

A maioría do alumnado dispón de ordenador na casa e moitos deles de acceso a internet ou de libros de consulta na casa. A través dos medios de comunicación os alumnos poden seguir os avances tecno-científicos da actualidade, estando presentes na vida cotiá. Isto vai tratar de potenciarse ao longo desta proposta de programación didáctica.

O grupo seleccionado de 1º ESO, está composto por 30 alumnos e alumnas con idades comprendidas ao inicio do curso entre os 11 e os 13 anos.

Sinalamos a presenza de 3 alumnos repetidores.

Todos estes aspectos serán tidos en conta a nivel metodolóxico.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos da área	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Interpretar e transmitir información e datos científicos argumentando sobre eles e utilizando diferentes formatos para analizar conceptos e procesos das ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	1-2-5		4	2-3				4
OBX2 - Identificar, localizar e seleccionar información, contrastando a súa veracidade, organizándoa e avaliándoa criticamente para resolver preguntas relacionadas coas ciencias biolóxicas e xeolóxicas.	3	1	4	1-2-3-4-5	4			
OBX3 - Planificar e desenvolver proxectos de investigación, seguindo os pasos das metodoloxías científicas e cooperando cando sexa necesario para indagar en aspectos relacionados coas ciencias xeolóxicas e biolóxicas.	1-2		2-3-4	1-2	3		3	
OBX4 - Utilizar o razoamento e o pensamento computacional, analizando criticamente as respostas e solucións e reformulando o procedemento, de ser necesario, para resolver problemas ou dar explicación a procesos da vida cotiá relacionados coa bioloxía e coa xeoloxía.			1-2	5	5		1-3	4
OBX5 - Analizar os efectos de determinadas accións sobre o medio ambiente e a saúde baseándose nos fundamentos das ciencias biolóxicas e da Terra para promover e adoptar hábitos que eviten ou minimicen os impactos ambientais negativos, que sexan compatibles cun desenvolvemento sostible e que permitan manter e mellorar a saúde individual e colectiva.			2-5	4	1-2	3-4	1	

Obxectivos da área	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Analizar os elementos dunha paisaxe concreta valorándoo como patrimonio natural e utilizando coñecementos sobre xeoloxía e ciencias da Terra para explicar a súa historia xeolóxica, propoñer accións encamiñadas á súa protección e identificar posibles riscos naturais.			1-2-4-5	1		4	1	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A xeosfera (I)	Nesta unidade traballarase sobre a estrutura interna da Terra e levarase a cabo unha introdución á Teoría da tectónica de placas.	8	10	X		
2	A xeosfera (II)	Nesta unidade estudaremos como son os minerais, as rochas e o seu uso como recurso.	8	8	X		
3	A atmosfera	Nesta unidade trataremos a atmosfera, a súa composición e estrutura; as funcións que desempeña a atmosfera, e o problema da contaminación atmosférica.	9	8	X		
4	A hidrosfera	Nesta unidade imos estudar a hidrosfera: as propiedades da auga, como está distribuída a auga na Terra, o ciclo da auga, a forma que temos de consumila, a súa contaminación e a xestión sostible deste recurso.	9	9	X		
5	A biosfera (I)	Nesta unidade imos estudar as características que posibilitaron o desenvolvemento da vida no planeta Terra. Estudárase a célula e os virus como entidades acelulares.	8	9		X	
6	A biosfera (II)	Nesta unidade traballarase a clasificación dos seres vivos e as características básicas dos cinco reinos aos que pertencen. Introducirase o concepto de evolución.	9	9		X	
7	Virus, moneras, protistas e fungos	Nesta unidade estudaranse tres dos cinco reinos nos que se clasifican os seres vivos: os moneras e os protistas. Estudaranse as características fundamentais dos seres pertencentes a cada un destes reinos e a súa importancia para as persoas e para o medio.	8	9		X	
8	As plantas	Nesta unidade estudarase o reino das plantas, as súas características xerais, así como as funcións de nutrición, relación e reprodución. Tamén se estudará a clasificación das plantas.	9	9		X	
9	Os animais invertebrados	Nesta unidade estudaranse os principais grupos de invertebrados, as súas principais características e a súa importancia nos ecosistemas e para as persoas.	8	9			X
10	Os animais vertebrados	Nesta unidade vaise afondar no estudo dos vertebrados e vanse describir os principais trazos anatómicos dos diferentes grupos de	8	9			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
10	Os animais vertebrados	vertebrados. Igualmente, estudarase a taxonomía dos distintos grupos de vertebrados.	8	9			X
11	Os ecosistemas (I)	Nesta unidade estudaranse os principais compoñentes do ecosistema e as relacións que se establecen entre eles, así como a súa regulación.	8	8			X
12	Os ecosistemas (II)	Nesta unidade tratarase sobre os diversos tipos de ecosistemas, tanto terrestres como acuáticos e da importancia da súa conservación e do respecto polo medio ambiente en xeral.	8	8			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

Bioloxía e xeoloxía (1º ESO)

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
1	A xeosfera (I)	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA4.6 - Explicar a estrutura e a composición básica da xeosfera diferenciando as características xerais das capas que a forman.	PE	Explicar a estrutura e a composición básica da xeosfera.	30
CA4.7 - Relacionar a litosfera e o movemento das placas coas estruturas xeolóxicas que se orixinan nos bordos integrándoas na teoría da tectónica de placas.	PE	Relacionar a litosfera e o movemento das placas coas estruturas xeolóxicas que se orixinan nos bordos.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C4.6 - Estrutura e composición básica da xeosfera: codia, manto e núcleo.
C4.7 - Introducción á teoría da tectónica de placas.
C4.7.1 - A litosfera e o movemento das placas.
C4.7.2 - Estruturas xeolóxicas nos bordos das placas.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
2	A xeosfera (II)	8

Cráterios de avaliación

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA4.1 - Identificar e clasificar distintos minerais mediante a observación das súas características e propiedades.	PE	Identificar e clasificar distintos minerais.	15
CA4.2 - Recoñecer diferentes rochas a través da súa clasificación en función da orixe e/ou dos minerais que as forman.	PE	Recoñecer diferentes rochas	15
CA4.3 - Localizar rochas e minerais da contorna seleccionando información mediante o uso correcto de diferentes fontes.	PE	Localizar rochas e minerais da contorna.	10
CA4.4 - Describir a importancia dos minerais e das rochas na sociedade relacionándoos coas súas aplicacións na vida cotiá.	PE	Describir a importancia dos minerais e das rochas na sociedade.	10
CA4.5 - Valorar unha explotación sostible dos recursos xeolóxicos identificando os principais impactos que causa.	PE	Valorar unha explotación sostible dos recursos xeolóxicos.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C4.1 - Os minerais: características, propiedades e clasificación.
C4.2 - As rochas e a súa clasificación: sedimentarias, metamórficas e ígneas. O ciclo das rochas.
C4.3 - Identificación de rochas e minerais relevantes da contorna.
C4.4 - Aplicacións dos minerais e das rochas na vida cotiá.
C4.5 - Explotación sostible dos recursos xeolóxicos. Os recursos xeolóxicos en Galicia.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
3	A atmosfera	8

Cráterios de avaliación

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA5.2 - Interpretar a paisaxe analizando os seus elementos e reflexionando sobre o impacto ambiental derivados de determinadas accións humanas.	PE	Interpretar a paisaxe analizando os seus elementos.	15
CA5.3 - Analizar as funcións da atmosfera e o seu papel esencial para a vida na Terra reflexionando sobre a importancia do efecto invernadoiro.	PE	Analizar as funcións da atmosfera e o seu papel esencial para a vida na Terra.	15
CA5.5 - Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e a atmosfera debidos á acción humana relacionándoos coas súas causas e consecuencias no medio.	PE	Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e a atmosfera debidos á acción humana.	15
CA5.6 - Comprender o papel determinante da atmosfera, hidrosfera, biosfera e xeosfera na edafoxénese, así como a súa influencia no modelado terrestre, identificando as funcións do solo.	PE	Comprender o papel determinante da atmosfera, hidrosfera, biosfera e xeosfera na edafoxénese.	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C5.1 - A atmosfera. Composición e estrutura.
C5.1.1 - Importancia da atmosfera para a existencia da vida na Terra.
C5.1.2 - Impactos ambientais sobre a atmosfera. O incremento do efecto invernadoiro e a contaminación atmosférica.

Contidos
C5.1.3 - O cambio climático.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
4	A hidrosfera	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA5.1 - Explicar procesos biolóxicos ou xeolóxicos utilizando coñecementos, datos e información achegados, o razoamento lóxico ou recursos dixitais.	PE	Explicar procesos biolóxicos ou xeolóxicos relacionados coa auga	5
CA5.2 - Interpretar a paisaxe analizando os seus elementos e reflexionando sobre o impacto ambiental derivados de determinadas accións humanas.	PE	Interpretar a paisaxe analizando os seus elementos.	10
CA5.4 - Analizar as funcións da hidrosfera e o seu papel esencial para a vida na Terra reflexionando sobre a importancia do ciclo da auga.	PE	Analizar as funcións da hidrosfera e o seu papel esencial para a vida na Terra.	15
CA5.5 - Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e a atmosfera debidos á acción humana relacionándoos coas súas causas e consecuencias no medio.	PE	Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e a atmosfera debidos á acción humana.	15
CA5.6 - Comprender o papel determinante da atmosfera, hidrosfera, biosfera e xeosfera na edafoxénese, así como a súa influencia no modelado terrestre, identificando as funcións do solo.	PE	Comprender o papel determinante da atmosfera, hidrosfera, biosfera e xeosfera na edafoxénese.	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.

Contidos
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C5.2 - A hidrosfera. Distribución da auga na Terra. Propiedades e ciclo da auga.
C5.2.1 - Importancia da auga para os seres vivos.
C5.2.2 - Impactos ambientais sobre a hidrosfera. Contaminación e xestión sostible da auga.
C5.3 - Interaccións entre a atmosfera, a hidrosfera, a xeosfera e a biosfera. O seu papel na edafoxénese e no modelado do relevo e a súa importancia para a vida. As funcións do solo.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
5	A biosfera (I)	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crezas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA2.1 - Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoos de forma clara e utilizando a terminoloxía e os formatos adecuados.	PE	Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos.	2
CA2.2 - Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células indicando as características que os diferencian da materia inerte.	PE	Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células.	10
CA2.3 - Describir a célula como unidade estrutural e funcional dos seres vivos identificando as súas estruturas básicas e recoñecendo as súas funcións vitais.	PE	Describir a célula como unidade estrutural e funcional dos seres vivos recoñecendo as súas funcións vitais.	14
CA2.4 - Identificar as estruturas básicas dos diferentes tipos de células empregando distintas estratexias de observación e comparación.	PE	Identificar as estruturas básicas dos diferentes tipos de células.	10
CA2.5 - Identificar os virus como entidades biolóxicas acelulares.	PE	Identificar os virus como entidades biolóxicas acelulares.	10
CA3.1 - Explicar as características que fan que a Terra sexa un planeta habitable.	PE	Citar as características que fan que a Terra sexa un planeta habitable.	10
CA5.4 - Analizar as funcións da hidrosfera e o seu papel esencial para a vida na Terra reflexionando sobre a importancia do ciclo da auga.	PE	Identificar a importancia da auga para a vida	4

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.

Contidos
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.1 - Concepto de ser vivo.
C2.2 - A célula, unidade estrutural e funcional dos seres vivos.
C2.3 - Estrutura básica da célula. Tipos de células: procariotas e eucariotas.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C2.5 - Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas.
C2.6 - Formas acelulares: os virus.
C3.1 - A biosfera. Características que fan da Terra un planeta habitable.
C5.2 - A hidrosfera. Distribución da auga na Terra. Propiedades e ciclo da auga.
C5.2.1 - Importancia da auga para os seres vivos.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
6	A biosfera (II)	9

Criterios de avaliación

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA2.2 - Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células indicando as características que os diferencian da materia inerte.	PE	Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células.	10
CA3.2 - Recoñecer os criterios que serven para clasificar os seres vivos identificando as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	PE	Recoñecer os criterios que serven para clasificar os seres vivos.	10
CA3.3 - Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos utilizando as claves para a identificación e a clasificación de seres vivos.	PE	Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos.	20

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA3.4 - Comprender o proceso evolutivo localizando e analizando algúns exemplos de adaptacións dos seres vivos.	PE	Comprender o proceso evolutivo.	10
CA6.6 - Relacionar con fundamentos científicos a preservación da biodiversidade, a conservación do medio ambiente, a protección dos seres vivos da contorna, o desenvolvemento sostible e a calidade de vida.	PE	Relacionar a preservación da biodiversidade, a conservación do medio ambiente, a protección dos seres vivos da contorna, o desenvolvemento sostible e a calidade de vida.	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C2.5 - Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas.
C3.2 - Diferenciación e clasificación dos reinos monera, protoctista, fungi, vexetal e animal.
C3.3 - Os principais grupos taxonómicos: observación de especies da contorna e clasificación a partir das súas características distintivas
C3.4 - As especies da contorna: estratexias de identificación (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu...).

Contidos
C3.5 - Estratexias de recoñecemento das especies máis comúns dos ecosistemas da contorna (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visuél).
C3.6 - O proceso evolutivo. Introducción aos conceptos da selección natural e as adaptacións ao medio.
C6.1 - Os ecosistemas:
C6.1.2 - Importancia da conservación dos ecosistemas, a biodiversidade e a implantación dun modelo de desenvolvemento sostible.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
7	Virus, moneras, protistas e fungos	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA2.4 - Identificar as estruturas básicas dos diferentes tipos de células empregando distintas estratexias de observación e comparación.	PE	Identificar as estruturas básicas das bacterias, fungos e protistas empregando estratexias de observación nalgún caso	30
CA3.3 - Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos utilizando as claves para a identificación e a clasificación de seres vivos.	PE	Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas

Contidos
e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C2.5 - Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas.
C3.3 - Os principais grupos taxonómicos: observación de especies da contorna e clasificación a partir das súas características distintivas
C3.4 - As especies da contorna: estratexias de identificación (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu...).
C3.5 - Estratexias de recoñecemento das especies máis comúns dos ecosistemas da contorna (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu).

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
8	As plantas	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA2.1 - Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoa de forma clara e utilizando a terminoloxía e os formatos adecuados.	PE	Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos.	10
CA3.2 - Recoñecer os criterios que serven para clasificar os seres vivos identificando as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	PE	Identificar as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	25
CA3.3 - Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos utilizando as claves para a identificación e a clasificación de seres vivos.	PE	Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos.	25

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.

Contidos
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C2.5 - Observación e comparación de tipos de células ao microscopio e outros medios (vídeos, fotografías...) mediante distintas estratexias e destrezas.
C3.3 - Os principais grupos taxonómicos: observación de especies da contorna e clasificación a partir das súas características distintivas
C3.4 - As especies da contorna: estratexias de identificación (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu...).
C3.5 - Estratexias de recoñecemento das especies máis comúns dos ecosistemas da contorna (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu).

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
9	Os animais invertebrados	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Deseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Deseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA2.1 - Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoos de forma clara e utilizando a terminoloxía e os formatos adecuados.	PE	Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos.	10
CA3.2 - Recoñecer os criterios que serven para clasificar os seres vivos identificando as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	PE	Identificar as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	25
CA3.3 - Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos utilizando as claves para a identificación e a clasificación de seres vivos.	PE	Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos	25

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C3.3 - Os principais grupos taxonómicos: observación de especies da contorna e clasificación a partir das súas características distintivas
C3.4 - As especies da contorna: estratexias de identificación (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu...).
C3.5 - Estratexias de recoñecemento das especies máis comúns dos ecosistemas da contorna (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu).

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
10	Os animais vertebrados	9

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA2.1 - Facilitar a comprensión e a análise de información sobre procesos biolóxicos ou traballos científicos transmitíndoa de forma clara e utilizando a terminoloxía e os formatos adecuados.	TI	Facilitar a comprensión e a análise de información sobre traballos científicos	5
CA3.2 - Recoñecer os criterios que serven para clasificar os seres vivos identificando as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	PE	Identificar as principais categorías taxonómicas ás que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	30
CA3.3 - Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos utilizando as claves para a identificación e a clasificación de seres vivos.	PE	Describir as características xerais dos grandes grupos de seres vivos.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C2.4 - Funcións vitais:
C2.4.1 - Nutrición: autotrofa e heterotrofa. A fotosíntese.
C2.4.2 - Relación.
C2.4.3 - Reprodución: sexual e asexual.
C3.3 - Os principais grupos taxonómicos: observación de especies da contorna e clasificación a partir das súas características distintivas
C3.4 - As especies da contorna: estratexias de identificación (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu...).
C3.5 - Estratexias de recoñecemento das especies máis comúns dos ecosistemas da contorna (guías, claves dicotómicas, ferramentas dixitais, visu').

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
11	Os ecosistemas (I)	8

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoa de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crenzas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA6.1 - Coñecer os compoñentes dun ecosistema establecendo as relacións existentes entre eles.	PE	Coñecer os compoñentes dun ecosistema.	30
CA6.2 - Explicar as características xerais dos principais ecosistemas terrestres e acuáticos facendo unha especial referencia aos ecosistemas galegos.	PE	Explicar as características xerais dos principais ecosistemas terrestres e acuáticos.	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C6.1 - Os ecosistemas:
C6.1.1 - Elementos bióticos e abióticos. Relacións intraespecíficas e interespecíficas.
C6.1.3 - Exemplos da contorna.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
12	Os ecosistemas (II)	8

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos interpretando a información obtida en diferentes formatos cunha actitude crítica e chegando a conclusións fundamentadas.	TI	Analizar e explicar conceptos e procesos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.2 - Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía localizando, seleccionando e organizando información de distintas fontes e citándoas correctamente.	TI	Resolver cuestións sobre bioloxía e xeoloxía.	5

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.3 - Expor preguntas e hipóteses e intentar realizar predicións sobre fenómenos biolóxicos ou xeolóxicos que poidan ser respondidas ou contrastadas utilizando métodos científicos.	TI	Expor preguntas e hipóteses que poidan ser respondidas utilizando métodos científicos.	5
CA1.4 - Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crezas infundadas... e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	TI	Recoñecer a información sobre temas biolóxicos e xeolóxicos con base científica.	5
CA1.5 - Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos de modo que permitan responder preguntas concretas e contrastar unha hipótese exposta.	TI	Diseñar e realizar a experimentación, a toma de datos e a análise de fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	5
CA1.6 - Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas, interpretando os resultados e a información obtida a través da experimentación e da observación de campo.	TI	Presentar as conclusións do proxecto de investigación mediante o formato e as ferramentas dixitais adecuadas.	5
CA1.7 - Cooperar dentro dun proxecto científico asumindo responsablemente unha función concreta, respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	TI	Cooperar dentro dun proxecto científico respectando a diversidade e a igualdade de xénero e favorecendo a inclusión.	5
CA1.8 - Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela con independencia da súa etnia, sexo ou cultura, destacando e recoñecendo o papel das mulleres científicas e entendendo a investigación como un labor colectivo e interdisciplinar en constante evolución.	TI	Valorar a contribución da ciencia á sociedade e o labor de persoas dedicadas a ela.	5
CA5.5 - Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e a atmosfera debidos á acción humana relacionándoos coas súas causas e consecuencias no medio.	PE	Recoñecer os impactos ambientais sobre a hidrosfera e atmosfera	10
CA6.3 - Identificar nun ecosistema os factores desencadeantes de desequilibrios indicando estratexias para restablecelos e difundindo accións que favorezan a conservación medioambiental.	PE	Identificar nun ecosistema os factores desencadeantes de desequilibrios.	15
CA6.4 - Analizar criticamente a solución a un problema ambiental relacionándoo con fenómenos biolóxicos e xeolóxicos.	PE	Analizar criticamente a solución a un problema ambiental.	10
CA6.5 - Recoñecer a información con base científica distinguíndoos de pseudociencias, boatos, teorías conspiradoras e crezas infundadas etc. e mantendo unha actitude escéptica ante estes.	PE	Recoñecer a información con base científica.	5
CA6.6 - Relacionar con fundamentos científicos a preservación da biodiversidade, a conservación do medio ambiente, a protección dos seres vivos da contorna, o desenvolvemento sostible e a calidade de vida.	PE	Relacionar a preservación da biodiversidade, a conservación do medio ambiente, a protección dos seres vivos da	15

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA6.6 - Relacionar con fundamentos científicos a preservación da biodiversidade, a conservación do medio ambiente, a protección dos seres vivos da contorna, o desenvolvemento sostible e a calidade de vida.	PE	contorna, o desenvolvemento sostible e a calidade de vida.	15
CA6.7 - Propoñer e adoptar hábitos sostibles analizando dunha maneira crítica as actividades propias e alleas a partir dos propios razoamentos, dos coñecementos adquiridos e da información dispoñible.	PE	Propoñer e adoptar hábitos sostibles.	5

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Estratexias para a elaboración do proxecto científico:
C1.1.1 - Formulación de preguntas, hipóteses e conxecturas científicas.
C1.1.2 - Estratexias de utilización de ferramentas dixitais para a procura de información, a colaboración e a comunicación de procesos, resultados ou ideas científicas: ferramentas dixitais e formatos de uso frecuente en ciencia (presentación, gráfica, vídeo, póster, informe...).
C1.1.3 - Recoñecemento e utilización de fontes fidedignas de información científica.
C1.1.4 - Métodos de observación e de toma de datos de fenómenos naturais.
C1.1.5 - Deseño de controis experimentais (positivos e negativos) e argumentación sobre a súa esencialidade para obter resultados obxectivos e fiables nun experimento.
C1.1.6 - A resposta a cuestións científicas mediante a experimentación e o traballo de campo: utilización dos instrumentos e espazos necesarios (laboratorio, aulas, contorna...) de forma adecuada
C1.1.7 - Métodos de análise de resultados. Diferenciación entre correlación e causalidade.
C1.1.8 - Modelado como método de representación e comprensión de procesos ou elementos da natureza.
C1.2 - O labor científico e as persoas dedicadas á ciencia: contribución ás ciencias biolóxicas e xeolóxicas e importancia social. O papel da muller na ciencia.
C5.1 - A atmosfera. Composición e estrutura.
C5.1.2 - Impactos ambientais sobre a atmosfera. O incremento do efecto invernadoiro e a contaminación atmosférica.
C5.1.3 - O cambio climático.
C5.2 - A hidrosfera. Distribución da auga na Terra. Propiedades e ciclo da auga.
C5.2.2 - Impactos ambientais sobre a hidrosfera. Contaminación e xestión sostible da auga.
C6.1 - Os ecosistemas:
C6.1.2 - Importancia da conservación dos ecosistemas, a biodiversidade e a implantación dun modelo de desenvolvemento sostible.
C6.2 - Impactos sobre os ecosistemas ocasionados por actividades humanas.
C6.3 - Importancia da adquisición dos hábitos sostibles (consumo responsable, prevención e xestión de residuos, respecto ao medio ambiente).

4.1. Concrecións metodolóxicas

As propostas pedagóxicas elaboraranse tendo en conta a atención á diversidade e os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmos e promovendo a aprendizaxe en equipo. A metodoloxía didáctica será activa e participativa, favorecendo o traballo individual do alumnado e o traballo cooperativo.

Así mesmo, traballaránse os valores transversais fomentando especialmente a comprensión lectora e a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula.

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

No proceso de ensinanza e aprendizaxe han de asegurarse distintos tipos de aprendizaxe:

1º: Aprendizaxe significativa. Partindo dos coñecementos previos, os alumnos e alumnas han de ser capaces de aprender a aprender, para poder establecer relacións entre a materia e a súa propia realidade.

2º: Aprendizaxe funcional. Os novos contidos deberán ser empregados polos alumnos/as cando así estes o precisen. Para iso débese facer unha memorización comprensiva e razoada.

3º: Aprendizaxe cooperativa. Traballar a materia en grupo, no laboratorio, no desenvolvemento de proxectos de investigación ou mediante debates, aumentará o interese pola mesma.

4º: Aprendizaxe mediante o emprego das TICs. Coa utilización de Internet, de vídeos divulgativos e do encerado dixital, que será utilizado como apoio constante ás explicacións

TIPOS DE ACTIVIDADES E PROXECTOS

A metodoloxía didáctica adaptárase ás características de cada alumno/a, favorecendo a súa capacidade para aprender por si mesmo/a e para traballar en equipo, iniciándoo no coñecemento da realidade de acordo cos principios básicos do método científico. Ademais terase en conta:

- Incorporación da dimensión práctica ás áreas.
- Fomentar o traballo en equipo.
- Fomentar a capacidade de autonomía do alumnado e desenvolver a capacidade de aprender a aprender.

DESENVOLVEMENTO DAS UNIDADES

O fío condutor que se seguirá á hora de desenvolver as distintas unidades didácticas será o seguinte:

- a) Introducción á unidade didáctica.
- b) Análise dos coñecementos previos dos alumnado.
- c) Exposición de contidos e desenvolvemento da unidade.
- d) Resumo e síntese dos contidos da unidade.

TIPOS DE AGRUPAMENTOS

As diversas formas de agrupamento que se utilizarán, divídense en tres tipos:

- Gran grupo.
- Equipos de traballo cooperativo.
- Traballo individual.

CONTRIBUCIÓN A PLANS E PROXECTOS

Preténdese realizar unha adecuada contribución ao Plan Lector do Centro, coa proposta de lectura voluntaria de distintos libros relacionados coa materia, así como coa lecturas de artigos xornalísticos e textos do libro do alumno/a.

Así mesmo, contribuírase ao Plan TICs coa proxección de vídeos, traballos na aula de informática, clases expositivas empregando presentacións dixitais, avaliacións interactivas e kahoots.

A materia tamén deberá contribuír a outros plans incluídos no Proxecto Educativo do centro como o Plan de Actividades do Departamento de Orientación, o Plan de Acción Titorial, o Plan de Atención á Diversidade ou o Proxecto Lingüístico de Centro, tendo presente en todo momento a Programación Xeral Anual que se redactou a inicio de curso.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto: McGraw Hill
Fichas de actividades de consolidación
Fichas de actividades de reforzo
Fichas de actividades de ampliación
Caderno do alumno/a
Dotación da aula (encerado dixital, tradicional, pupitres...)
Laboratorio (instrumentación e materiais propios)

O espazo habitual no que se desenvolverán as clases consiste nunha aula convenientemente equipada cun encerado dixital e outro tradicional, dispoñendo o alumnado de pupitres individuais, o que facilitará os necesarios cambios na súa distribución para o traballo en parellas ou grupal.

O espazo empregado para as clases prácticas será o laboratorio de ciencias, dotado do instrumental e materiais presentes de xeito habitual nun laboratorio escolar.

No que se refire ás ferramentas que centrarán o traballo do alumnado na aula, as principais serán o libro de texto recomendado polo Departamento de Bioloxía e Xeoloxía do centro e o caderno, recurso indispensable que será solicitado periodicamente para a súa avaliación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao inicio de curso, nas primeiras sesións, realizarase unha proba inicial baseada en competencias e contidos básicos. O seu obxectivo é facilitar información sobre distintos aspectos do alumnado, tales como o seu coñecemento das destrezas da materia así como posibles dificultades de aprendizaxe ou capacidades por riba da media do grupo. Dita información servirá para programar as adaptacións precisas, así como as actividades de reforzo e ampliación no caso de ser necesarias.

Os resultados de dita proba daranse a coñecer durante unha reunión establecida polo centro ao inicio do curso e na que se atopará a totalidade da xunta avaliadora. En función dos resultados obtidos, e sempre coa intervención do Departamento de Orientación levaranse a cabo as medidas de atención pertinentes.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos na materia:

	Biología e xeoloxía								
Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9
Peso UD/ Tipo Ins.	8 %	8 %	9 %	9 %	8 %	9 %	8 %	9 %	8 %
Proba escrita	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Táboa de indicadores	40	40	40	40	40	40	40	40	40

	Biología e xeoloxía				Total Prog.
Unidade didáctica	UD 10	UD 11	UD 12	Total UA	
Peso UD/ Tipo Ins.	8 %	8 %	8 %	100 %	100 %
Proba escrita	60	60	60	60 %	60 %
Táboa de indicadores	40	40	40	40 %	40 %

Criterios de cualificación:

En cada unidade didáctica, en función dos obxectivos, competencias clave e criterios de avaliación establecidos, valoraranse os seguintes aspectos:

Compoñente actitudinal e de traballo diario:

- Realización de traballos e actividades: lectura dos libros propostos, manexo de bibliografía, análise e interpretación de datos, espírito crítico, boa presentación, adquisición e manexo de vocabulario científico, nivel de expresión escrita e gráfica.
- Participación nas actividades educativas: resposta ás preguntas formuladas, interese pola realización correcta das actividades, manexo de vocabulario científico, boa expresión oral.
- Participación activa e positiva no grupo de traballo: interese, cooperación e responsabilidade na presentación de resultados.
- Caderno de traballo que será revisado cada pouco tempo valorando os contidos e a presentación.

- Actividades de laboratorio: realización correcta das experiencias, rigor e claridade na presentación dos resultados, coidado e manexo axeitado do material, interese polos procedementos da ciencia.
- O grao acadado das competencias traballadas. (para o cal se empregarán as rúbricas que se recollen no apartado 6 da presente programación).
- O nivel acadado dos contidos desenvolvidos, a actitude do alumnado respecto ao traballo realizado así como o seu desenvolvemento integral en relación coa materia e nivel correspondente.
- O progreso acadado durante o curso na materia correspondente, así como a madurez persoal correspondente ao nivel de cada alumno/a grazas aos contidos traballados.
- O desenvolvemento acadado de capacidades específicas da materia, como por exemplo, interpretación de gráficas, manexo de técnicas de observación da realidade natural, mellora na habilidade de abordar problemas, capacidade de relacionar datos con fórmulas matemáticas.
- A mellora da capacidade de elaborar informes segundo criterios do método científico e o desenvolvemento das capacidades de análise e crítica, o cal se avaliará durante a elaboración de traballos e tarefas que esixan destas habilidades.

Probas escritas de avaliación:

- Realizaranse, como mínimo, dous exames por avaliación. A cualificación das probas escritas obterase da media das notas acadadas nos exames realizados ao longo desa avaliación; eses exames serán valorados sobre 10 puntos. As probas escritas valerán un 90% o 10 % inclúe a actitude, realización de tarefas e cualificación das mesmas
- Considerarase superada a avaliación cando o alumno teña todas as probas escritas cunha nota igual ou superior a 5 puntos obteña unha nota igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos cunha cualificación inferior terán a posibilidade de realizar unha proba de recuperación. A proba de recuperación farase ao final de curso, no mes de xuño.
- En Xuño, no tempo comprendido entre a 3ª avaliación e a final, os alumn@s que teñen unha ou máis probas escritas (exames) con nota inferior a 5 teñen que realizar unha proba de recuperación. Do mesmo xeito, os alumnos con todas as probas escritas aprobadas poderán presentarse para mellorar a súa nota.
- As probas de recuperación de cada avaliación , puntuaranse de 1 a 10, sendo a cualificación 5 ou superior = aprobado e menor de 5 = suspenso.

- A cualificación da avaliación final ordinaria obtérase da media aritmética das cualificacións das tres avaliacións do curso, tendo en conta que a nota do exame recuperado substitúe a anterior. Considerarase superada a materia cando se obteña unha cualificación final igual ou superior a 5 puntos e se superen ao mesmo tempo as tres avaliacións.

- Todo alumnado que obtivese unha cualificación de suspenso na materia e se deran as circunstancias de promocionar ao seguinte curso, levará a materia pendente e terá que facer no novo ano académico os exercicios, seguimento e exames correspondentes para poder aprobala

Observacións:

o O alumnado repetidor terá un apoio con exercicios e tarefas adaptadas ao seu ritmo de aprendizaxe.

o Está prohibido copiar nos exames (dun compañeiro/a, ou de calquera que sexa o soporte: papel, dispositivo electrónico?) de ser dar esta circunstancia, o exame poderá ser invalidado na súa totalidade e deberá repetirse. Outra opción será a invalidación da pregunta/s correspondentes e a corrección do resto da proba. A decisión será tomada pola docente.

o Unha mala actitude e/ou desinterese do alumnado nas clases teóricas, prácticas, saídas e todas aquelas actividades que se desenvolvan ao longo do curso académico, suporá a repetición daquelas tarefas nas que se deran estas circunstancias.

o CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E AVALIACIÓN

Compoñente actitudinal e traballo diario: Seguindo os aspectos especificados no apartado anterior, vaise outorgar unha porcentaxe de 10% da nota

- Para que poida terse en conta este apartado na nota, debe acadarse un mínimo de. 0,5 puntos.

- Probas escritas de avaliación : Atendendo ás pautas sinaladas no apartado anterior, outórgase un 90% da cualificación aos resultados das probas escritas.

- Realizarase, a lo menos, dúas probas por avaliación.

Cualificación da avaliación final ordinaria : Faranse os cálculos tendo en conta para a avaliación cada un dos aspectos sinalados con anterioridade.

Considérase superada a materia por avaliacións ou a final de curso, sempre que a puntuación

sexa de 5 puntos ou máis.

Criterios de recuperación:

- Considerarase superada a avaliación cando o alumno teña todas as probas escritas cunha nota igual ou superior a 5 puntos obteña unha nota igual ou superior a 5 puntos. Os alumnos cunha cualificación inferior terán a posibilidade de realizar unha proba de recuperación. A proba de recuperación farase ao final de curso, no mes de xuño.

- En Xuño, no tempo comprendido entre a 3ª avaliación e a final, os alumn@s que teñen unha ou máis probas escritas (exames) con nota inferior a 5 realizarán unha proba de recuperación como medida de apoio/reforzo, independentemente de que a cualificación da avaliación correspondente fose un aprobado. Do mesmo xeito, os alumnos con todas as probas escritas aprobadas poderán presentarse para mellorar a súa nota.

- As probas de recuperación de cada avaliación , puntuaranse de 1 a 10, sendo a cualificación 5 ou superior = aprobado e menor de 5 = suspenso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Ao tratarse este curso do primeiro da correspondente etapa educativa, non se pode dar o caso de que o alumnado deba recuperar materia algunha pendente do curso anterior. O que si pode ocorrer é que o alumno ou alumna teña promocionado dende o último curso de Educación Primaria sen ter superado a correspondente materia de Ciencias da Natureza. De suceder isto, realizarase un seguimento individualizado do alumno ou alumna a fin de considerar a necesidade de establecer o preceptivo reforzo educativo dirixido a garantir que no seu caso o proceso de ensino non se vexa afectado por este feito.

Para os alumnos/as que se atopen cursando 2º da ESO coa materia suspensa tomaranse as medidas acordadas no Departamento de Bioloxía e Xeoloxía, en concordancia coas directrices que marque o programa de reforzo para a recuperación de materias pendentes.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

Non aplica.

6. Medidas de atención á diversidade

Para os alumnos con Necesidades Específicas de Apoio Educativo serán deseñadas de xeito específico actividades en cada unha das unidades didácticas (enunciados curtos, unir, completar, ordenar, sinalar...), así como probas escritas adaptadas ás súas características específicas. Estas probas, se ben presentarán os mesmos contidos en concordancia cos criterios de avaliación, estarán formuladas de xeito máis directo e compostas por cuestións análogas ás anteriormente comentadas. Todo isto sen prexuízo de que a medida que avance o curso poida detectarse a necesidade deste tipo de actividades individualizadas noutros alumnos/as establecéndose, de ser o caso, os necesarios reforzos educativos.

Por outra banda, tamén están previstas actividades de ampliación para aquel alumnado que presente un maior ritmo de aprendizaxe. Tratarase de actividades motivadoras, que en todo caso vaian máis aló dos xa afianzados mínimos da materia e que supoñan un maior desafío na busca de información, así como a interrelación dos diferentes contidos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión da Lectura	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión Oral e Escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión da Lectura	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión Oral e Escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.
- Promoverase a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.
- Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visita á EDAR	Actividade extraescolar enmarcada na Unidade 1, Un mundo de auga, e que pretende favorecer no alumnado a comprensión do proceso de depuración e da auga.
Visita ao Museo de Historia Natural	Actividade cuxo obxectivo principal desta visita será a observación de rochas e minerais, así como dos diferentes grupos de seres vivos alí expostos nos seus ecosistemas.
Concurso de fotografía da natureza	Esta actividade busca espertar no alumnado o interese pola observación da natureza e o seu coidado.

Observacións:

A primeira actividade está programada para a primeira avaliación.
A segunda actividade está programada para a segunda avaliación.
A terceira actividade está programada para a terceira avaliación.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación do nivel de dificultade ás necesidades do alumnado
Participación activa de todo o alumnado
Adecuación á temporalización das unidades didácticas
Apoio e implicación por parte das familias no traballo do alumnado
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE no deseño das actividades
Toma de medidas de atención á diversidade para atender ao alumnado con NEAE na elaboración de probas escritas
Utilización de distintas estratexias metodolóxicas en función das unidades didácticas
Utilización dos distintos instrumentos de avaliación
Combinación do traballo individual co traballo cooperativo
Eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación

Descrición:

Estes indicadores de logro pretenden avaliar aspectos como a adecuación da proposta educativa ás características do grupo, a idoneidade das metodoloxías empregadas en cada momento, o grao de participación de alumnado e familias no proceso de ensino ou a adecuada resposta ás necesidades específicas do alumnado.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A principal referencia da que se disporá para este procedemento de seguimento e autoavaliación será a temporalización definida ao inicio do curso, debéndose analizar de xeito periódico se o programado se corresponde coas necesidades do alumnado, de modo que o desenvolvemento das unidades didácticas siga o calendario previsto.

O documento elaborado para levar dito seguimento constituirase como un caderno de traballo na aula. Neste caderno do profesor, reflectirase o desenvolvemento efectivo das sesións, facendo fincapé no aproveitamento destas e dos recursos dispoñibles.